

פְּנֵי נִי קִדְשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורסם מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריערמאן

א ווארט אויף די פרשה

יעקב וגו'. כנחלים נטיו', מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה אף אהלים מעלין את האדם מכף חובה לכף זכות".

(סעודה א תשמב)

חביבות בני ישראל בגלות יותר מבזמן הבית

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כה, ה).

פירש רש"י: "מה טובו אהליך" - מה טובו אהל שילה ובית עולמים בישובן שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליהם. 'משכנותיך' - אף כשהן חריבין, לפי שהן משכון עליהן, וחרבנן כפרה על הנפשות".

יש לדייק, הרי "יעקב" הוא מדרגה גבוהה ו"ישראל" הוא מדרגה גבוהה, ואם כן מדוע נאמר הלשון "יעקב" על זמן הבית, והלשון "ישראל" על זמן הגלות, הרי הסברא נותנת להיפוך, שבזמן הבית היו בבחינת "ישראל" ובזמן הגלות הם בבחינת "יעקב".

ונראה בהקדם ביאורו של כ"ק מרן מהר"ד ז"ע בדברי המדרש (שמות רבה כג, ה) על הפסוק (שיר השירים ד, ח) "תשורי מראש אמנה" - הר הוא בגבולה של ארץ ישראל ושמו אמנה, וכשהגלויות נקבצות ומגיעות שם, הם צופין משם ורואין גבול ארץ ישראל, ושמים ואומרים הודיה", ואמר, שכאשר יתקבצו בני ישראל מכל הגלויות ויגיעו לגבולה של ארץ ישראל דייקא, לפני שיכנסו בתחומה ולפני שיגיעו להשגות גבוהות בארץ ישראל, ירצו לזכות עוד פעם אחת לומר שירה מתוך תמימות ואמונה פשוטה, ולכן יאמרו שירה דייקא על גבול אר"י, כי כאשר יכנסו לאר"י כבר לא יזכו למדרגת האמונה פשוטה כמו בגלות.

מבואר מזה, כי אף שמצד ההשגה גבהה השגתם של ישראל בזמן הבית לעומת זמן הגלות, עם זאת נאמר "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל", כי מצד האמונה פשוטה והמסירות נפש יש יתרון לבני-ישראל בזמן הגלות (שאו הם בבחינת "משכנותיך ישראל") יותר מבזמן הבית (שאו הם בבחינת "אהליך יעקב").

(סעודה ג' תססא)

על ידי התורה ניתן לעורר ה"עת רצון" כמו בדור המדבר

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כה, ה).

בגמרא (סנהדרין קה, ב): "אמר רבי יוחנן, מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבנו... אמר רבי אבא בר כהנא, כולם חזרו לקללה, חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות".

נראה לפרש, הדנה ישנם זמנים שהם "עת רצון" שאז שולטני רוגזין ומארי דדינא ערקין ואתעברו מינה, כי מחמת גודל הרצון אין הדינים מוצאים מקום לחול כלל.

וזה היה המצב בדור המדבר באותה תקופה, שהיה אז "עת רצון" נעלה ביותר, עד כדי שהקב"ה לא זעם באותם ימים (ברכות ז, א), וגלל כן לא היה מקום לדינים לחול, ולכן גם כשביקש בלעם לקללם לא היה יכול להוציא קללות מפיו מחמת גודל ה"עת רצון" באותה עת.

לאחר שחטאו ישראל בשיטים, נפסקה ה"עת רצון", ואז כבר היו גבורות ודינים יכולים לחול עליהם רח"ל.

אמנם, איתא ב"ישמח משה" (פר' קדושים), שכאשר האדם משים לילות כימים בשקידה בתורה הקדושה מימי נעוריו, אזי הוא זוכה שהשכינה מאירה פניה אליו, בבחינת התגלות של "פנים בפנים דבר ה' עמכם" (דברים ה, ד), ואז מתעוררת "עת רצון" גדולה ונעלית ביותר בכח התורה הקדושה. עכת"ד.

זהו שאמרו רז"ל: "כולם חזרו לקללה", כי ה"עת רצון" נפסקה מפני החטא בשיטים. "חוץ מבתי כנסיות ובתי מדרשות", שכאשר האדם מתדבק בקונו ושוקד על תלמודו כדבעי בבתי כנסיות ובתי מדרשות, אז הוא יכול לעורר שוב את ה"עת רצון" הנעלה כמו שהיה בדור המדבר, ובכח התורה להגן עליו לכל יוכלו גבורות ודינים לחול על ראשו כלל.

(סעודה ג' תשמא)

בלעם רצה להכניע את ישראל - על ידי הבאתם לידי גאות והתנשאות

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחנו הקהל וגו' (במדבר כב, ד).

במדרש (במד"ר כ, ד): "היו רואין את ישראל נוצחין שלא כדרך הארץ, ואמרו, מנהיג שלהן במדין נתגדל, נדע מהן מה מדותיו, אמרו לו זקני מדין, אין כוחו אלא בפיו, אמרו להם, אף אנו נבוא כנגדן עם אדם שכוחו בפיו".

במלחמת עמלק נאמר (שמות יז, יא): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל", ופירש ה"תרגום יונתן": "והיו כד זקין משה ית ידיו בצלוי", והיינו, שכוחו של משה רבינו להתגבר על עמלק היה על ידי תפלתו לקונו.

ברם, תפלתו של משה לא היתה רק על הכנעת עמלק, אלא גם על כך שבני ישראל היו נכנעים לפני קונם, ויכירו בכך שבזכות עצמם ובכוחות עצמם אין להם אפשרות להכניע את שונאיהם, כי הוא ידע היטב שרק על ידי זה יהא "וגבר ישראל", כמו שמצינו בפר' עקב (דברים ז), שרק כשבני ישראל אומרים (שם ז) "איכה אוכל להורישם", אז דייקא יוכלו להיות סמוכים ובטוחים בהכנעת אויביהם, "לא תירא מהם... כי ה' אלקיך בקרבך א-ל גדול ונורא" (שם יח-כא), מה שאין כן כשהם אומרים "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (שם יז, ט), אז ח"ו "אבוד תאבדון" (שם ט).

וזהו ששינו (ר"ה פ"ג מ"ח): "וכי ידיו של משה עושות מלחמה" - וכי די בתפלתו של משה לחוד להכניע את עמלק?! לא ולא. "אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים", כי תפלתו של משה היתה על כך שבני-ישראל יגיעו להכרה שהם תלויים אך ורק בידי הקב"ה, ודייקא אז "היו מתגברים".

סוד זה גילו זקני מדין לאנשי מואב: "אין כוחו אלא בפיו" - כוחו של משה רבינו הוא על ידי תפלות פיו, כאשר הוא מתפלל שבני-ישראל ידעו שאין להם כח עצמי כלל, ואז הם נוצחים שלא כדרך הטבע.

לפיכך אמרו: "אף אנו נבוא כנגדן עם אדם שכוחו בפיו", דהיינו, שנבוא כנגדם עם בלעם הרשע, שבחלקלקות לשונו ישבח ויפאר ויקלס אותם, ובכך יביא אותם לידי גאות והתנשאות, היפך מההכנעה שפעל משה בתפלתו עליהם, ועל ידי זה היא אפשרות להכניע אותם ולנצחם.

(סעודה ג' תשמב)

כוונת בלעם בהקרבת מ"ב הקרבנות - להמשיך רוח של טומאה על בני ישראל

בנה לי בזה שבעה מזבחות והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים (במדבר כג, א).

מספר הקרבנות שהקריב בלעם הגיע לארבעים ושנים, כי הקריב שלש פעמים שבעה פרים ושבעה אילים.

ונראה לומר הענין בזה, בהקדם מה שמצינו (ירושלמי סנהדרין כא, ב; במדבר רבה יט, ב) ש"התורה נדרשת מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור".

והביאור בזה הוא, על פי מה שמצינו שבבין המצרים ישנם מ"ב ימים ולילות, שהם ימי דין ("עבודת ישראל" פר' מסעי), ולעומתם ישנם כ"א ימים מראש השנה עד אחר חג הסוכות, וכ"א ימים מראש חודש ניסן עד אחר חג הפסח, שהם מ"ב ימי חסד ורחמים. ולענין לבוא ישפיעו מ"ב ימי חסד גם על מ"ב ימים ולילות של דין, ויהפכו אותם לחטיבה אחת של חסדים ורחמים.

והנה מ"ב הימים מחולקים לששה שבועות, וכאשר מוסיפים הכולל של כל שבוע ושבע עולה מ"ט, כנגד מ"ט פנים טהור - מסטרא דקדושה, ולהיפך מ"ב הימים והלילות של בין המצרים מחולקים לששה שביעיות, וכאשר מוסיפים הכולל של כל שביעייה עולה מ"ט כנגד מ"ט פנים טמא - מסטרא דטומאה.

לכן הקריב בלעם מ"ב קרבנות, שהם ששה שביעיות, וביחד עם הכולל הם מ"ט, כמנין מ"ט פנים טמא, כדי להביא את בני ישראל למצב של טומאה.

ואילו בני-ישראל בכח עסקם בתורה בבתי כנסיות ובתי מדרשות פועלים להיפך, לצאת מטומאה לטהרה, כאמרו ז"ל (ברכות טו, א) על הפסוקים (במדבר כה, ה-ז): "מה טובו אהליך

